

RESPONS AKADEMI

HANNA LILJEFORS

Lunds universitet
hanna.liljefors@ctr.lu.se

Detta nummer av *HYBRID* har temat ”bibelbruk”. Med begreppet avses de sätt på vilka Bibeln används och tolkas. Från ett bibelvetenskapligt perspektiv gäller att ingen läsning är vare sig neutral eller så kallad bokstavlig; sätten vi läser, förstår och ser på Bibeln är präglade av vår egen sociala, kulturella, historiska och konfessionella (eller icke-konfessionella) kontext.¹ Detta är en viktig utgångspunkt för det akademiska studiet av bibelreception, det vill säga det vetenskapliga fält som analyserar just hur Bibeln tolkas och används genom receptionshistorien. Det är också något som artiklarna i detta nummer av *HYBRID* visar på ett förtjänstfullt sätt.

Artiklarna rymmer en mångfald av bibelbruk, till exempel att citera, referera, ompaketera, alludera till eller argumentera utifrån bibliska texter. Här ryms även bibelbruk från olika geografiska och historiska kontexter (ofta men inte enbart relaterade till svensk frikyrklighet). Artiklarna spänner över vitt skilda genrer som akademi,² media,³ populärteologi,⁴

¹ Se till exempel Hanna Liljefors, *Hebreiska bibeln debatterad: En receptionskritisk studie av diskurser om ”Gamla testamentet” i svenska dagstidningar 1987–2017* (Skellefteå: Artos & Norma, 2022), 32.

² Joel Kuhlin, ”Social död, litterär oreda: Josef K, Jesus Kristus och den avhumaniserande retoriken”, *HYBRID* 4 (2026), 130–152; Matthew Nowachek, ”Att läsa inom den heliga spänningen: Paradox och dess betydelse för ett dynamiskt, självkritiskt och uppbyggligt bibelbruk”, *HYBRID* 4 (2026), 187–211.

predikan,⁵ vardagsspråk,⁶ konst,⁷ skönlitteratur⁸ och barnbiblar.⁹ Artiklarna uppvisar trots detta flera gemensamma nämnare.

För det första att Bibeln kan brukas till nästan allt; från nazistisk propaganda (Poletti Lundström) till att förstå och (om)tolka konst och skönlitteratur (samt tvärtom, att tolka Bibeln via skönlitteratur, som Kuhlin visar). Bibelns texter kan anpassas till nästan alla kontexter, genrer och ideologier/teologier, vilket artiklarna i *HYBRID* vittnar om. Just därför är studiet av och diskussionen om bibelbruk så viktiga (också akademiska bibelbruk, se Kuhlin), även i vad Kuhlin beskriver som vår "post-kristna" samtid.

För det andra, att bibelbruk får konsekvenser, ibland positiva (se till exempel Anderssons bidrag om Bibelns självvårdande funktion), ibland problematiska. Det sista illustreras inte minst i sättet (den kristna) Bibeln använts i kristen antijudisk diskurs (Poletti Lundström) vilket lett till fruktansvärda konsekvenser, däribland möjliggjort Förintelsen.¹⁰ Här kan också nämnas idéer om en "biblisk" syn på "homosexualitet", vilket man (som Frid visar) kan säga mycket om, däribland att (orimligt?) mycket fokus och normativa anspråk har lagts på enstaka verser som kan, men inte måste, tolkas röra sex mellan jämställda människor av samma kön och hur dessa få verser lett till oöverskådligt negativa konsekvenser för homosexuella.¹¹ Som ett sista exempel kan nämnas hur bibelbruk i barn-

³ Emmanuel Alenklint, "Lammet, blodet, floden: Kanaans tungomål i den tidiga svenska pingströrelsen", *HYBRID* 4 (2026), 1–32; Tomas Poletti Lundström, "Bibeltrogen rasism i nationalsocialismens tidevarv", *HYBRID* 4 (2026), 212–249.

⁴ Markus Frid, "Pederasti, Prostitution, Passion? En analys av användningen av *arsenokoitēs* i den tidiga kyrkan till och med Nicaea", *HYBRID* 4 (2026), 98–129.

⁵ Greger Andersson, "Predikan och bibelbruk i ett pentekostalt sammanhang", *HYBRID* 4 (2026), 33–57.

⁶ Alenklint, "Lammet, blodet, floden".

⁷ Jonna Lenells, "Rembrandt och Lukas 15:11–32: Den tolkande konstnärens bibelbruk", *HYBRID* 4 (2026), 153–186.

⁸ Kuhlin, "Social död".

⁹ David Dage och Lena-Sofia Tiemeyer, "Gamla testamentet för barn? En studie av hur barnbiblar hanterar det dödliga våldet i 1 Sam 17", *HYBRID* 4 (2026), 58–97.

¹⁰ Se till exempel Anders Gerdmar, *Roots of Theological Anti-Semitism: German Biblical Interpretation and the Jews, from Herder and Semler to Kittel and Bultmann* (Leiden: Brill, 2009).

¹¹ Se till exempel Liljefors, *Hebreiska bibeln*, 280–300, och Jesper Svartvik, *Bibeltolkningens*

biblar tenderar att överse eller banalisera texter om våld (Davage och Tiemeyer).

För det tredje att Bibeln och bibelbruk väcker känslor. Detta illustreras till exempel i beskrivningen av hur mötet med den akademiska disciplinen bibelvetenskap kan skapa oro hos studenter med en "pietistisk" bibelteologi (Nowachek), men även i hur Bibeln kan "teologiseras" i predikan för att trösta (Andersson) eller hur ett bibliskt klingande språk kan generera känslor av tillhörighet (Alenklint). Bibelbrukets affektiva dimension fortsätter att vara understuderad, men, tror jag, är en viktig nyckel till att förstå inte bara vad människor gör med Bibeln, utan också varför.¹²

Detta nummer av *HYBRID* lyfter på så sätt fram både de möjligheter och det ansvar som kommer både med att bruka Bibeln och att studera bibelbruk. Jag tror och hoppas att numret kan leda till fortsatta konstruktiva samtal om Bibelns funktion i samtida kultur, politik och akademi.

bakgator: Synen på judar, slavar och homosexuella i historia och nutid (Stockholm: Verbum, 2006), 291–301.

¹² Hannah M. Strømmen, *The Bibles of the Far Right* (Oxford: Oxford University Press, 2024), bland annat 73–74, 220.